N:o 15.

Ank. till Riksd. kansli den 13 mars 1899, kl. 4 e. m.

Betänkande, i anledning af väckt motion om afskaffande af hvitbetssockertillverkningsafgiften samt nedsättning af tullen å socker.

Angående beskattningen af hvitbetssockertillverkningen inom riket är stadgadt, att för all tillverkning af hvitbetssocker skall erläggas tillverkningsskatt i förhållande till det utbyte i råsocker, som de för tillverkningen använda hvitbetor antagas hafva lemnat, hvarvid iakttages, att 100 kilogram råa (ej torkade) hvitbetor antagas lemna ett utbyte af 10,5 kilogram socker; och skall tillverkningsskatten utgöra hälften af gällande tullsats för utländskt råsocker af mörkare färg än n:o 18 af den i verldshandeln gällande holländska standard. Tullsatsen å sådant socker utgör för närvarande 23,5 öre för kilogram, i följd hvaraf tillverkningsskattens nuvarande belopp uppgår till 11,75 öre för kilogram af det beräknade utbytet af råsocker. För åtskilliga fabriker har dock någon minskning i den stadgade beräkningsgrunden varit för viss tid medgifven. Vid dessa fabriker har derför tillverkningsskatten utgått med lägre belopp.

För raffineradt socker och för oraffineradt, till färgen icke mörkare än n:o 18 af ofvannämnda holländska standard, utgör tullsatsen 33 öre för kilogram.

I en inom Första Kammaren väckt motion, n:o 29, föreslår nu herr *C. F. Wærn*, att Riksdagen måtte besluta, att hvitbetssockertillverkningsafgiften skall från den 1 oktober 1900 upphöra, och att ifrån samma tid tull-

afgifterna skola bestämmas för raffineradt socker och för socker icke mörkare än n:o 18 holländsk standard till 18,5 öre per kilogram samt för oraffineradt socker till 11,75 öre per kilogram.

Till stöd för detta förslag har motionären förebragt en synnerligen omfattande och sakrik motivering af följande lydelse:

»Det stora öfverskottet af statsverkets inkomster kan ej undgå att hos Riksdagen framkalla öfvervägande af behofvet och ändamålsenligheten af skattelindringar.

Det som dervid först fordrar utredning är, om detta öfverskott är tillfälligt eller om de stora inkomstbeloppen fortfarande kunna påräknas och nedsättning i dem genom skattelindring kan med full trygghet göras, utan att rundligt tillgodoseende af statsverkets framtida behof äfventyras.

För sådan utredning har jag i bifogade bilaga I för hvarje inkomsttitel uppgifvit de författningar eller riksdagsbeslut, af hvilka deras belopp under åren 1887—1897 varit beroende, och hvad inkomsten under hvarje af dessa år enligt officiella räkenskaper utgjort.

Statsverkets intägt har uppkommit genom

afkastning af egendom: arrendemedel och skogsmedel;

inkomster af verksamhet: jernvägstrafikmedel, postmedel, telegrafmedel, fyr- och båkmedel samt nettobehållningar af myntverket och bankovinst;

direkta skatter: grundskatt, kyrkotionde, kavalleriregementenas hästvakansspanmål, afgifter för persedelunderhållet vid rusthållsinfanteriet, trosspassevolansafgift, tillfälliga rotevakansafgifter, soldatvakansafgift, båtsmansvakansafgift, mantalspenningar, bevillning af fast egendom samt af inkomst, tilläggsbevillning, bevillningsafgifter för särskilda förmåner och rättigheter;

indirekta skatter: tullmedel, stämpelmedel, kontrollstämpelmedel, bränvinstillverkningsskatt och hvitbetssockertillverkningsafgift;

afgifter, som icke äro skatter: bötesmedel, extra uppbörd och utgiftsanslagen enskildt tillhörande uppbördsmedel.

Afkastning af egendom har af arrendemedel minskats och deremot af skogsmedel betydligt ökats. Såsom af bilagan I synes, stå dessa företeelser i samband med hvarandra, i det att en väsentlig orsak till minskningen af de förra varit försäljning af förut utarrenderade kronolägenheter, och deremot en bidragande orsak till ökningen af de senare de inkomster, som i form af skogsmedel erhållits af de egendomar, hvilka med köpeskillingarna för försålda lägenheter för statsverket blifvit inköpta, men den öfvervägande orsaken till skogsmedlens ökning har varit den allt större och större försäljningen af sågtimmerträd, som kunnat ske från de

vid afvittring afsatta stora kronoparkerna i Norr- och Vesterbotten samt Dalarne, deras bättre vård, upprensning af flottleder m. m., hvartill efter 1889 ytterligare tillkommit utsyningsafgifter m. m. Sammanlagda beloppet af arrendemedel och skogsmedel 1897 öfversteg med mer än 3 millioner kronor det 1887 erhållna.

Största delen af statsverkets inkomst af verksamhet härrör från jernvägstrafiken. Bruttoinkomsten af stambanorna har från 1887 till 1897 ökats med 17,650,000 kronor eller nära fördubblats, och då utgifterna liktidigt endast ökats med 7,780,000 kronor, har den till statsverket öfverlemnade nettobehållningen kunnat ökas från 5,200,000 till 13,800,000 kronor. Mindre vinstgifvande men föga mindre beaktansvärd är postverkets utveckling. Det kunde 1887, då statsverket var i behof, af behållningar från föregående år till detsamma lemna sammanlagdt öfver 2,600,000 kronor, och utom det att årsöfverskottet af postmedel öfver anslag till postverket ökats från 59,200 kronor 1887 till 270,000 kronor 1897 ha till inköp af tomt för nytt posthus i Stockholm blifvit under åren 1895, 1896 och 1897 afsatta 1,930,000 kronor. Postmedlen, som 1888 utgjorde 6,292,000 och 1897 9,704,000 kronor, hafva således ökats med 3,400,000 kronor. Telegrafmedlen, förbehållna telegrafverket för dess utveckling, och fyr- och båkmedlen, reserverade lots- och fyrinrättningen för dermed afsedda ändamål, hafva hvardera under de tio åren från 1887 till 1897 ökats med omkring 400,000 kronor. Den jemförelsevis allra största ökningen af inkomster under nämnda år företer myntverket, som 1887 hade en uppbörd af 72,973 kronor och 1897 af 1,139,267 kronor. Bankovinsten utgjorde 1887 2,703,704 kronor och 1897 3,327,923 kronor.

Till statsverket lemnade nettobehållningar, öfverskott och vinstandelar af riket tillhöriga verk hafva tillsammans utgjort:

	Kronor.
1888	8,066,000
1889	6,833,000
1890	8,248,000
1891	8,151,000
1892	8,897,000
1893	8,829,500
1894	10,811,954
1895	11,699,893
1896	13,203,162
1897	17,872,617

Ökad inkomst af bevillning af fast egendom samt af inkomst och höjningen af afgifterna för särskilda förmåner och rättigheter hafva ungefärligen motsvarat minskningarna till och med 1896 af grundskatterna, så att statsverkets inkomst af direkta skatter 1897 med omkring 1,100,000 kronor öfversteg den för 1887.

Till den stora ökningen af statsverkets inkomster af indirekta skatter, 31,700,000 kronor, är det tullförhöjningarna vid 1888, 1892 och 1895 års riksdagar, som varit mest bidragande, men i uppgifna totalsummor äro de förhöjningar, som uppkommit till följd af 1892 års beslut, icke synliga, emedan de uppvägts af minskningarna i tullinkomsten af socker, föranledda af den högst märkliga utveckling af hvitbetssockerindustrien, till hvilken 1893 års riksdagsbeslut om beskattningen deraf gåfvo anledning. Dernäst, såsom till ökningarna mest bidragande, kommer höjningen af bränvinstillverkningsskatten 1888 och af stämpelmedlen 1894 samt den under de båda sista åren 1896 och 1897 inträffade tilltagande förbrukningen af bränvin, hvilken blott delvis härrör af dess ökade användning för tekniska ändamål. Den dervid medgifna restitutionen af tillverkningsskatten är icke afdragen från dess totalbelopp, utan förekommer i statsverkets räkenskaper såsom utgift.

Bland afgifter, som icke äro skatter, äro de, hvilka upptagas såsom extra uppbörd, och äfven många af de utgiftsanslagen enskildt tillhörande uppbördsmedlen mycket varierande år från år. Alla år förekommande äro i extra uppbörd revisionsskillingar med årligt belopp af 40,000 kronor eller något deröfver, samt bland uppbördsmedlen patientafgifter m. m. till hospitalens underhåll och de till hästafvelns förbättrande anslagna inkomster, hvilka fortfarande ökas, så att de förra, från att 1887 varit 641,000 kronor, 1896 stigit till 1,045,000 kronor och de senare ökats från 151,000 kronor 1887 till 168,000 kronor 1897. Likaså hafva afgifter m. m. till krigsskolan stigit från 69,000 kronor 1887 till 124,000 kronor 1897. Mycket varierande från år till år hafva deremot naturligtvis varit de äfven bland uppbördsmedlen ingående köpeskillingar för mindre kronolägenheter och försäljningsmedel för garnisonsregementenas forna tomter, uppgående tillsammans de förra under åren 1888—1897 till 8,708,636 kronor och de senare under åren 1891—1897 till 4,904,163 kronor.

Såsom ingående andelar i statsverkets samtliga inkomster hafva

	Afkastning af egendom.	Inkomst af verksamhet.	Direkta skatter.	Indirekta skatter.	Afgifter.
	Procent.	Procent.	Procent.	Procent.	Procent.
utgjort 1887	6	20	12	60	2
och 1897	6	23	8	60	3

Afkastning af egendom och indirekta skatter hafva således ökats i alldeles samma förhållande som ökningen i hela beloppet, men de direkta skatternas andel har nedgått med 4 procent, af hvilka 3 procent tillkommit inkomst af verksamhet och 1 procent afgifter, som icke äro skatter.

Statsverkets utgifter hafva, såsom af bilagan II synes, utgjort:

	Fortfarande eller regelbundet återkommande.	Tillfälliga och afsättningar.
	Kronor.	Kronor.
1887	88,623,012	2,813,000
1888	87,907,496	2,453,300
1889	89,456,632	3,964,000
1890	92,034,284	1,836,200
1891	95,658,582	5,876,200
1892	95,738,033	5,877,300
1893	100,871,796	4,667,700
1894	100,872,637	1,050,000
1895	102,621,581	850,000
1896	104,865,475	1,400,000
1897	115,704,616	3,065,100

Jemföres sammanlagda beloppet af utgifter och afsättningar 1897	kronor	118,769,716
med det för 1887	»	91,436,012,
visar sig, att ökningen varit	kronor	27,333,704,
och om på samma sätt summan af inkomster 1897	»	132,506,017
jemföres med den för 1887	»	79,895,483,
framgår, att ökningen i dem varit	kronor	52,610,534.

Ökningen af inkomsterna har således varit nära dubbelt mot den af utgifter.

Någon anledning att i nu befintliga förhållanden eller gällande bestämmelser se någon orsak till afbrott i den alltjemt fortgående ökningen af statsverkets inkomster i afkastning af egendom eller behållning af verksamhet förefinnes icke. De rika tillgångar staten eger i de stora kronoparkerna skola år efter år i mån af fortgående afsättning till kronoparker, inköp af skogbärande mark, skogsodling och åtgärder för återväxtens befrämjande lemna större afkastning, och likaså måste nettobehållningarna af statsbanorna ökas, i den mån trafiken å dem blir mer och mer upparbetad, och de många under anläggning varande enskilda jernvägarne komma att vid anslutning till statsbanenätet tillföra detsamma ny trafik.

Af de under anläggning varande nya stambanorna genomgå Krylbo—Örebro och Göteborg—Skee-banorna väl befolkade trakter, i hvilka dels redan finnes mycket stor industriel verksamhet, dels goda anledningar att vänta uppkomst deraf. Den tredje nya stambanan Gellivare—riksgränsen genomgår deremot ofruktbara och hittills obefolkade trakter, men är af den stora malmtrafiken, för hvilken den anlägges, garanterad en inkomst, som utöfver all trafikkostnad skall lemna en nettobehållning motsvarande ränta å anläggningskapitalet, så att den transitotrafik, som efter anslutning till det finska jernbanenätet på denna bana är att förvänta, blir nästan enbart ren vinst. Behållningar af postmedlen äro, sedan medel till inköp af tomt för det nya posthuset i Stockholm redan blifvit anslagna och nödiga kostnader för uppförande af detta hus, liksom af nytt posthus i Helsingborg, inberäknade i de årliga anslagen till postverkets oförutsedda behof, åter att förvänta till lika eller ökade belopp mot dem, som hittills tillflutit statsverket. En liknande årsvinst med den 1897 från myntverket erhållna af mer än en million kronor är visst icke att påräkna, men då man finner, att från nämnda verk till statsverket lemnade behållningar åren 1888—1897 sammanlagda utgjort 1,976,280 emot 1878—1887 650,000 kronor, så böra väl ock för framtiden ökade nettobehållningar vara att derifrån förvänta. Då den nya banklagen endast förbehåller riksbanken en tiondedel af dess årliga vinst, finnes ingen anledning antaga, att den andel deraf, som i framtiden kommer att till statsverket öfverlemnas, skall blifva mindre än hittills varit brukligt.

Af de direkta skatterna kommer kyrkotionden 250,000 kronor att från och med 1900 upphöra, och i grundskatten minskning att ske 1900 och 1902 med 461,000 kronor hvartdera året, och 1904 afskrifning af återstoden, något öfver 500,000 kronor.

I de indirekta skatterna förestår minskning i stämpelmedlen genom den vid sistlidne riksdag beslutade stämpelfriheten för inrikes vexlar, beräknad till omkring 600,000 kronor, men har deremot redan en högst betydlig ökning i tullmedlens belopp inträdt, derigenom att efter mellanrikslagens upphörande den 12 juli 1897 alla norska produkter vid införsel till Sverige blifvit underkastade tull. Den tullfrihet, som derförut varit för dem gällande, har af kommerskollegium för hvartdera af åren 1895 och 1896 beräknats till något öfver 5,000,000 kronor.

Det har vid de tillfällen, då större förhöjningar i tullafgifterna skett, varit en naturlig förutsättning, att de skulle medföra minskning af importen, med deraf följande nedsättning i den ökning af tullinkomster, som på grund af föregående års import kunde beräknas skola af de förhöjda afgifterna uppkomma. Så t. ex. beräknades 1888, att de nya tullarne

skulle lemna omkring 13,150,000 kronor, hvarifrån borde afdragas afgifterna för eljest tullpligtiga varor, som från Norge tullfritt infördes, och beslutade tullindringar med sammanlagdt 3,500,000 kronor, då återstoden skulle blifva 9,650,000 kronor, men upptogs ökningen i statens inkomster af förhöjningarna endast till 7,500,000 kronor. 1992 antogs, att med oförminskad import en ökad tullinkomst af i rundt tal 5,000,000 kronor kunde beräknas uppkomma, men ansågs, att till följd af minskad införsel den endast borde upptagas till 4,000,000 kronor; och äfven 1895 förfors af samma orsak på lika sätt. Då det för önskvärd trygghet i omdömet om huruvida det stora bidrag till statsinkomsterna, tullmedlen lemna, kan antagas fortfara, är af stor vigt att noga beakta och ej underskatta, men ej heller öfverskatta inflytandet af nämnda anledning till förutsättning af minskad införsel och minskad inkomst, har jag för utredning af huru detta inflytande verkat under de år, som efter afgiftsförhöjningarna förflutit — hvilket ock måste vara den säkraste ledningen för omdömet om dess verkan för kommande år — i bifogade bilaga III för de särskilda införselsartiklarne upptagit gjorda tullförändringar och den tid, från hvilken de inträdt, samt derefter för åren 1887 till och med 1897 qvantitet, värde och tullbeskattning af införseln, för så vidt uppgifter derom kunnat af kommerskollegium i dess berättelser om utrikes handeln meddelas.

Den största minskning, som till följd af tullförhöjning inträffade i införsel och tullinkomst af någon artikel, är den af fläsk, deraf 1896 infördes nära 12,300,000 kilogram, men 1897 föga öfver 4,350,000, med deraf följande minskning af omkring 360,000 kronor i statsinkomst, men då införseln 1896 var ungefär dubbelt mot föregående års, måste det antagas, att den i afvaktan på den det följande året verkligen inträdda tullförhöjningen afsett äfven det årets behof. Också finner man af de utaf generalltullstyrelsen utgifna månadsberättelserna öfver rikets in- och utförsel, att införseln af fläsk under 1898 varit 10,088,000 kilogram mot 1894 6,246,000 och 1895 6,469,000 kilogram, således oaktadt tullförhöjningen i betydligt tilltagande. Ovisst får väl likaledes anses, om minskningen af införseln af omalen spanmål efter förhöjningen 1895 kommer att till följd deraf fortfara eller väsentligen berott af gynsamma skördar, hvaremot den jemförelsevis större minskningen i införsel af mjöl sannolikt är att tillskrifva förhållandet mellan tullsatserna för malen och omalen spanmål samt derför kommer att fortfara. Till minskning af statens inkomster af tullmedel kan förhöjningen af spanmålstullarne ej verka, enär väl inkomsten af tullen på mjöl 1897 är 800,000 kronor lägre än den 1894, men deremot den af omalen spanmål 1897 är 2,700,000 kronor högre än den för år 1894. Likaledes kan ej den stora minskningen i in-

försel af vin på andra kärl än fat efter 1892 antagas medföra minskad tullinkomst, då redan den högre tullen å denna artikel medfört en höjning från nämnda år till 1895 af nära 400,000 kronor, och förhållandet mellan tullsatserna för vin på fat och vin på andra kärl föranledt betydande förhöjning i införseln af det förra. Kött och smör voro tullfria före 1888, och ehuru införseln af dem efter 1891 varit betydligt mindre än under åren närmast före detta, har dock minskningen i tullinkomst af kött varit obetydlig och den af smör föga öfverstigande 200,000 kronor.

Bestämdt verkande till minskning af införsel har varit den 1888 oblekt juteväfnad pålagda tullen, men då denna vara förut var tullfri, har tullinkomsten deraf ej kunnat minskas. Af flertalet af öfriga varor, för hvilka man af uppgifterna om införseln tydligen kan se, att tullförhöjningarna genast medfört mer eller mindre betydlig, för några mycket betydlig, minskning deraf, har sådan införsel under de efter förhöjningarna förflutna åren åter stigit. Så har förhållandet varit med Maltdrycker, införda på fat, Hängslen, Snörmakarearbeten, Blommor, konstgjorda, Paraplyer, Handskar, Glasvaror, ej specificerade, samt i all synnerhet Maskiner, redskap och verktyg, hvaremot Maltdrycker, införda på andra kärl än fat, Portföljer m. m. och Skodon fortfarande minskats. Minskningen i tullinkomst af dem bland dessa varor, utaf hvilka införseln aftagit, uppgår från 1891 till 1897 till ej fullt 95,000 kronor, under det att den ökade tullinkomsten under samma tid endast af Maskiner, redskap och verktyg öfverstigit 2,000,000 kronor.

Minskning af statens inkomst af tullmedel, föranledd af till följd af tullförhöjningarna aftagande införsel, har således ej under de förflutna åren inträffat och är ej för framtiden att befara.

I den förhöjning af tullinkomst, som under sistlidna år uppkommit till följd af mellanrikslagens upphäfvande, kommer deremot minskning att ega rum derigenom, att norske industriidkare, som under den tid mellanrikslagen gälde förvärfvat kunder i Sverige, här anlägga filialfabriker.

I bestående förhållanden finnes intet skäl, hvarför icke de höga statsinkomsterna skola fortfarande ingå och med ökad befolkning och tilltagande industriel verksamhet äfven ökas, men detta sker visst icke utan afbrott. Efter goda tider komma dåliga, då icke blott de enskildes, utan äfven statsverkets inkomster minskas, och det för tillgodoseende af dess behof kan blifva nödvändigt att öka skatterna eller pålägga nya. Så skedde 1879 och 1887. Men att derför under de goda tiderna uttaga obehöfliga skatter kan icke vara rätt, och om öfverskotten icke sparas, utan användas för tillgodoseende af behof, hvilka på annat sätt böra afhjelpas, så blir

behofvet af skatteförhöjning, när de dåliga tiderna komma, derigenom icke mindre.

I anförande till statsrådsprotokollet den 14 oktober 1892, då Kongl. Maj:t beslöt aflåtande till Riksdagen af proposition om grundskatternas afskrifning m. m., uttalades, att medel till ersättande af derigenom mistad statstillgång borde anskaffas icke genom indirekta statsinkomster, utan genom direkta och förmögenhetsskatter, och Riksdagen svarade i skrifvelse den 27 följande november, att den ansåg det fullt rigtigt samt med rättvisa och billighet öfverensstämmande, att grundskatterna ersättas och medel till lindringar i rustnings- och roteringsbesvären anskaffas icke genom indirekta konsumtionsskatter, utan genom direkta skatter. Med fasthållande och åberopande af denna grundsats föreslog ock Kongl. Maj:t följande år till och med 1896, att Riksdagen ville åtaga sig tilläggsbevillning, hvilket ock 1893, 1894 och 1895 beslöts, men 1896 afslogs på den grund, att statsverkets behof för år 1897 kunde fyllas utan anlitande deraf. När då alltjemt ökade statsinkomster påkalla en skattelindring, bör denna ske af de indirekta skatterna och, derest i framtiden till följd af inträdda dåliga tider brist vid statsregleringens uppgörande åter skulle förefinnas, denna fyllas genom nytt anlitande af direkta skatter.

Af bilagan II synes för åren 1887 till och med 1897, hvilka belopp hvarje år blifvit af Riksdagen anslagna för tillfälliga behof och afsättningar till fonder. För 1898 beslöts 1897 att anvisa till

kompletteringsarbeten å Vestkustbanan	kronor	325,000: —
påbörjande af en statsbana från Boden till Ytter-Morjärv	»	1,300,000: —
påbörjande af en statsbana från Krylbo till Örebro	»	300,000: —
afsättning till arbetareförsäkringsfonden	»	1,400,000: —
förstärkande af kassaförlagsfonden	»	36,300: —
	kronor	3,361,300: —

och vid sistlidne riksdag för 1899 till

fortsättning af statsbanan från Boden till Ytter-Morjärv	kronor	1,300,000: —
fortsättning af statsbanan mellan Krylbo och Örebro	»	3,800,000: —
påbörjande af en statsbana från Göteborg öfver Uddevalla till Skee	»	750,000: —
påbörjande af en statsbana från Gellivare till riksgränsen	»	750,000: —
Transport	kronor	6,600,000: —

Transport	kronor	6,600,000: —
afsättning till arbetareförsäkringsfonden	»	1,400,000: —
afsättning till underlättande af åtgärder för arbetares olycksfallsförsäkring och sjukkassors bildande	»	250,000: —
för stärkande af statsverkets kassaförlagsfond	»	40,692: 73
samt lån till fullbordande af Vadstena klosterkyrkas restaurering	»	16,000: —
	Kronor	8,306,692: 73.

De tillfälliga men verkliga behofven hafva under åren 1887—1895 blifvit fylda och användningen af öfverskotten öfver hvad som för fortgående eller regelbundet återkommande utgifter erfordrats öfvergått till anvisande af statsmedel till jernvägsbyggnader.

Allt från det att stambanebyggnader i Sverige började har det ansetts, att de nödiga medlen dertill borde genom lån på begränsad tid och med bestämd amortering anskaffas. Då dessa banor skulle för framtiden lemna statsverket inkomster, var det så mycket mera skäl att äfven på framtiden fördela anläggningskostnaden och räntan å upplåningen, som inkomsterna genom trafikens upparbetande borde ökas, så att icke blott de direkta fördelarne af lättade kommunikationer, utan äfven nettobehållningarna skulle i högre mån tillfalla framtida än nutida generationer. Men när en stambana skulle anläggas i ofruktbara trakter, från hvilka blott ringa inkomster väntades, uppstod ett motsatt förhållande, hvarför ock Riksdagen 1886 vid anmälan af beslut om anslag till stambana från Sollefteå öfver Skorped till Vännäs särskildt uttalade, att den ansett upplåningen till denna nya stambana böra så vidt möjligt inskränkas samt de medel, som för anläggningen erfordras, böra till en del anvisas till utgående å riksstaten, och då Kongl. Maj:t 1890 begärde anslag till fortsättande af denna bana och att dertill 2,000,000 kronor skulle af statsinkomster bestridas, yttrade dåvarande statsministern, att dessa orters glesa befolkning och den till följd deraf ringare påräkneliga trafikinkomsten af banan gjorde afvikningen från tillförene följda förfaringssätt välbetänkt.

För anvisande af statsinkomster till bestridande af de stora vid de båda sistförflutna riksdagarne beviljade anslag till statsbanebyggnader i mellersta Sverige och för den lönande malmtrafiken från de stora jerngrufvorna i Norrbotten hafva deremot inga andra skäl blifvit anförda, än att Riksdagen ansett önskligt, att upplåning, så vidt möjligt, inskränkes samt att statsregleringen dertill lemnar tillgång.

Riksdagen har icke ingått i någon förnyad pröfning af den förra fördelningsgrundens giltighet, och man är då berättigad antaga, att grunden till den nya afvikningen derifrån varit de stora öfverskottens befintlighet och deremot frånvaron af förslag, som kunnat vinna Riksdagens bifall till deras användning på annat sätt; men med allt skäl kan väl frågas, om det är rätt och klokt att *fortfarande* uttaga skatter utan behof och utan annan påföljd af den användning, de i detta förfarande erhållit, än att statsregleringarna i framtiden, då jernvägstrafikmedlen, men deremot icke ränta och amortering å statsskulden ökats, böra blifva mycket lätta att uppgöra, antagligen till fördel för dem, som då lefva, men utan att vi, för de större uppoffringar vi göra, hafva något bestämdt syfte eller begrepp om den nytta, vi dermed förorsaka efterkommande. Vi kunna icke säga, att vi skänka dem jernvägarne, ty det fulla åtnjutandet af dessa få de, äfven när medlen till deras utförande upplånas.

Liktidigt med skatteförhöjningarna och, för så vidt dessa gält allmänna konsumtionsartiklar, af dem föranledda hafva kommit dyra tider, lyckligtvis modererade af prisfall på många artiklar, såsom kaffe och socker med flera, men i allt fall medförande större lefnadskostnader än förr. Liflig företagsamhet har medfört större efterfrågan af arbetare och höjda arbetslöner, men sådana hafva nog icke kommit alla till godo och säkert icke dem, hvilkas arbetskraft minskats eller upphört och hvilka derför skolat lefva af de besparingar, de under föregående tider gjort, pensionärer, undantagsmän, enkor m. fl. De dyra tiderna måste för alla dessa föranleda tvång till större umbäranden. Bland dem, som äro högre stälda, veta vi att många äro tyngda af skulder, dem de för sin uppfostran och de studier, som varit nödvändiga för erhållande af den plats eller den syssla de innehafva, måst underkasta sig. Flertalet industriidkare måste för utöfvande af sin verksamhet upptaga lån, och deras framtid är beroende deraf, att skulderna kunna genom öfverskott af inkomster minskas. Det stora antalet årliga konkurser visar, att sträfvandet att hålla sig uppe för många är svårt. Det är grymt af staten att af alla dessa uttaga skatter, som den icke behöfver; och alla de, som utan svårighet kunna utgöra sina skatter, äfven de verkligt rika, om hvilka man möjligen kan tycka, att det är likgiltigt, om de betala högre eller lägre skatter, hafva väl dock rättmätiga anspråk på att sjelfva få disponera öfverskotten af sina inkomster, oförminskade af skatter, dem staten bevisligen icke behöfver.

För statsverket sjelft är att beakta, att öfverflödiga inkomster lätt gifva anledning till öfverflödiga utgifter, och att den utvidgade verksamhet eller de nya inrättningar, som derigenom uppkomma, hafva en stark ten-

dens att, för att göra någon verklig nytta, fordra allt större och större anslag, så att, i stället för öfverskott att efter behag använda, snart kommer behof af nya eller höjda skatter. Utvidgande af statens verksamhet till allmän nytta bör visst icke förhindras eller förlamas, men alltid bör först ändamålsenligheten af det nya noga undersökas och derefter anslag dertill gifvas, aldrig något nytt göras egentligen blott derför, att man för tillfället tycker sig hafva god råd dertill.

Det torde få anses utredt, att det stora öfverskottet af statsverkets inkomster icke är tillfälligt, att de stora inkomstbeloppen fortfarande kunna påräknas och att en skattelindring kan med full trygghet göras. Den bör då icke uppskjutas.

Den skatteminskning, jag anser nu böra ske, är afskaffande af hvitbetssockertillverkningsafgiften, och jag har i motion vid sistlidne riksdag, n:r 35 af Första Kammarens motioner, anfört skälen derför. De äro:

att hvitbetssockertillverkningsafgiften är en produktionsskatt på en viss handtering, men alla sådana, af hvilka i Sverige förr funnits flera, hafva såsom olämpliga blifvit afskaffade, med undantag blott för denna afgift och den för nykterhetens befrämjande ålagda bränvinstillverkningsskatten;

att uppbördssättet är betungande, medförande icke blott olägenheter för fabrikanterna och kontrollkostnader för statsverket, utan äfven nedtryckande af betprisen till trygghet mot förlust;

vidare

att sockret är ett allmänt närings- och njutningsämne, hvars större billighet derför skulle komma alla till godo, och att äfven om det, såsom stundom mot afgiftens upphörande blifvit invändt, vore rigtigt, att det konsumerades i större mängd af förmögnare än af mindre bemedlade, så måste dock fördelarne af billigt pris, vare sig genom vunnen frihet från tvång af umbäranden eller besparing af utgifter, blifva större för de mindre bemedlade;

att sockret derjemte är en vigtig ingrediens i en mängd fabrikat, hvilka redan äro föremål för industri i och export från Sverige; att billigt pris på socker borde gifva anledning till betydande utveckling af sådan industri, helst då vi i våra skogsbär hafva särskildt ymnig tillgång till råämne derför, samt utländsk statistik visar, att konsumtionen af sådana fabrikat är mycket stor i länder, med hvilka vi hafva lätta handelsförbindelser;

ytterligare

att råsockerproduktionen i Sverige 1897—1898 uppnått en nuvarande konsumtion öfverstigande höjd, hvarför åtskilliga fabrikanter, för att med

dräglig förlust kunna till utlandet afsätta öfverskottet, hos Kongl. Maj:t anhållit om förslag till Riksdagen att bevilja restitution vid utförsel af socker af tillverkningsafgiften, att denna anhållan, på grund af utaf generaltullstyrelsen anförda, allmänt giltiga skäl af Kongl. Maj:t funnits icke böra föranleda någon åtgärd, så att enda möjligheten att förekomma befarad öfverproduktion (hvars befintlighet synes af nyare försök till öfverenskommelser om inskränkning af tillverkningarna vara bekräftad) måste vara att genom skattens afskaffande befordra större afsättning af socker;

slutligen

att tillverkningsafgiftens afskaffande varit föremål för motioner vid 7 föregående riksdagar.

Enär hvitbetssockertillverkningsafgiften blifvit bestämd till hälften af tullen å råsocker, mörkare än n:o 18 holländsk standard, så bör, när afgiften afskaffas, nämnda tull till hälften nedsättas och således från nuvarande 23,5 öre blifva 11,75 öre per kilogram. I det skydd, de svenska sockerraffinaderierna nu i förhållandet mellan tullafgifterna å raffineradt och å råsocker åtnjuta, bör, derför att hvitbetssockertillverkningsafgiften afskaffas, ingen förändring ske. Huru högt detta skydd nu är, bör derför uträknas och den blifvande tullen å raffineradt socker bestämmas till just så mycket högre än den nya tullen å råsockret. Huru en sådan beräkning bör ske, har blifvit angifvet af 1865 års tullkomité och följts vid de förändringar af tullsatserna å socker, som vid riksdagarne 1867 och 1872 skett. Rendementet eller utbytet af raffinadsocker utaf råsocker har säkerligen under den tid, som sedan förflutit, blifvit förändradt, men då det icke är precis det skydd, som senast 1872 medgafs, utan det skydd, af hvilket raffinaderierna nu till följd af beräkningen 1872 äro i åtnjutande, som bör bibehållas, så bör ock samma rendement nu antagas, och detta var, att af 100 skålpund råsocker erhölles 83,38 skålpund raffineradt socker och 16,04 skålpund sirap.

Tullen å 83,38 kilogram raffineradt socker är enligt gällande tullsats 33 öre	kronor	27: 52
och å 16,04 kilogram sirap à 10 öre	»	1: 60
eller tillsammans	kronor	29: 12
och tullen å 100 kilogram råsocker	»	23: 50.
Hela skyddet blir således	kronor	5: 62,

och, om det fördelas efter rendementet af socker 83,38 och af sirap 16,04, för sockret 4,71 och för sirapen 0,91 öre, eller per kilogram för socker 4,71 öre och för sirap 0,91 öre. Sammanlagdt med tullen å råsockret, 11,75 öre, borde efter denna beräkning tullen å raffinad blifva 16,46 öre eller,

såsom jag vid sistlidne riksdag föreslog, 16,5 öre, men då vid 1867 och 1872 års riksdagar antogs, att hela skyddet borde anses tillkomma raffinadsarbetet och samma skydd nu bör bibehållas, så bör det sammanlagda skyddet, kronor 5,62, fördelas på 83,38 kilogram socker, och blir då per kilogram 6,74 öre eller tillsammans med råsockertullen 11,75 öre = 18,49, utfördt till 18,50 öre.

På det att råsockerfabrikanterna må/ få full tid att afsätta det med afgift belagda betsockret, intill dess att nytt obeskattadt socker kan komma i marknaden, bör den tid, från hvilken hvitbetssockertillverkningsafgiften skall upphöra, blifva den, då ny fabrikationskampanj börjar, d. v. s. den 1 oktober.»

Vid motionen finnas fogade de i densamma åberopade tre bilagor, upptagande, på sätt jemväl i motionen omförmäles, för hvarje af åren 1887—1897 beloppet af statsverkets samtliga inkomster och utgifter samt, enligt de af kommerskollegium utgifna berättelser om utrikes handeln, qvantitet, värde och tullbeskattning af de olika införselartiklarne, äfvensom de under sagda tidrymd vidtagna förändringar i tullsatserna derför.

Hvitbetssockertillverkningsafgiften har under nedannämnda år utgjort:

år	1888	kr.	544,345
»	1889	»	635,812
»	1890	»	997,976
»	1891	»	1,846,578
»	1892	»	2,260,496
»	1893	»	2,718,927
»	1894	»	4,723,275
»	1895	»	7,139,148
»	1896	»	7,726,387
»	1897	»	11,008,906
»	1898	»	6,317,671.

Genom antagande af motionärens förslag om upphäfvande af hvitbetssockertillverkningsafgiften och nedsättning af tullen å socker skulle väl, såsom ock af bevillningsutskottet sistlidet år vid behandlingen af herr Wærns då väckta motion i enahanda syfte anförts, en sänkning af priset å socker komma till stånd och i följd deraf större möjlighet beredas för utveckling af en industri för tillverkning af sådana alster, hvari socker ingår såsom hufvudsaklig beståndsdel. Det synes utskottet dock tvifvelaktigt, huruvida inom landet förefinnas de förutsättningar i öfrigt, som erfordras för en mera omfattande industri af dylik art, hvadan från denna synpunkt icke

kan hemtas tillräckligt stöd för en åtgärd af så stor betydelse för statsverkets ekonomi som den ifrågavarande.

Såsom ytterligare skäl för en sådan åtgärd har jemväl framhållits den förmån, som skulle beredas allmänheten genom ett billigare pris på socker. Någon ytterligare nedsättning af priset på denna vara torde emellertid icke vara af behofvet påkallad, då detta pris under de senare åren högst väsentligt nedgått i förhållande till de pris, som förr varit rådande, och, då sockerproduktionen i hela verlden är alltjemt i stigande, på grund häraf sannolikt kommer att än ytterligare nedgå. Enligt utskottet meddelade tillförlitliga uppgifter hafva nemligen fabrikernas genomsnittspris å de olika slagen af raffineradt socker i medeltal under nedannämnda år för kilogram utgjort:

År 1871	102,00	öre
» 1872	97,71	»
» 1873	72,07	»
» 1874	88,43	»
» 1875	89,65	»
» 1876	87,23	»
» 1877	94,82	»
» 1878	87,28	»
» 1879	88,64	»
» 1880	90,49	»
» 1881	93,29	»
» 1882	91,22	»
» 1883	86,53	»
» 1884	76,61	»
» 1885	71,39	»
» 1886	68,48	»
» 1887	62,60	»
» 1888	65,80	»
» 1889	69,61	»
» 1890	64,50	»
» 1891	64,93	»
» 1892	67,27	»
» 1893	68,50	»
» 1894	61,40	»
» 1895	53,84	»
» 1896	57,67	»
» 1897	48,49	»
» 1898	54,67	»

Mot ett upphäfvande af tillverkningsafgiften talar ock den omständigheten, att förbrukningen af socker måste anses såsom ett lämpligt föremål för beskattning, i det att denna vara är att betrakta, åtminstone i viss mån, såsom ett njutningsmedel samt förbrukas i långt större myckenhet af de förmögnare samhällsklasserna än af de mindre bemedlade.

Den vigtigaste synpunkten vid afgörandet af förevarande fråga är emellertid hvitbetssockertillverkningsafgiftens stora betydelse för statsbudgeten. Motionären har visserligen sökt ådagalägga, att det nuvarande betydliga öfverskottet af statsverkets inkomster icke är tillfälligt utan att de stora inkomstbeloppen fortfarande kunna påräknas, och att det derför icke skulle medföra någon fara för staten att afstå från ifrågavarande inkomst. Härvid är dock att märka, att med den fortgående utvecklingen på alla områden jemväl följa ökade utgifter för statsverket, i följd hvaraf det icke är antagligt, att staten utan olägenhet skulle kunna undvara en så betydande inkomst som den, hvilken genom denna skattetitel under de senare åren tillförts statsverket. Stora förändringar i vårt beskattningsväsen skulle sålunda inom en ej aflägsen framtid sannolikt kräfvas för att ersätta den minskning i statsverkets inkomster, som genom upphäfvande af hvitbetssockertillverkningsafgiften skulle blifva en följd; och utskottet anser ingalunda, att ett utbyte af ifrågavarande skatt mot skatter af annan art skulle vare sig för statsverket eller för de skattdragande vara förmånligare än nu gällande förhållanden.

Slutligen vill utskottet erinra derom, att, om tullsatserna å socker enligt motionärens förslag skulle från den 1 oktober 1900 nedsättas, en synnerligen afsevärd förlust skulle drabba sockerraffinaderierna, då dessa dessförinnan måst till då gällande pris inköpa råsocker, men derefter icke kunde vid försäljning af det deraf tillverkade raffinerade sockret täfla i pris med utländska fabrikanter.

På grund af hvad sålunda anförts och då, såvidt utskottet har sig bekant, något missnöje i anledning af de nu rådande förhållandena icke försports, hemställer utskottet,

att herr Wærns ifrågavarande motion icke måtte af Riksdagen bifallas.

Stockholm den 9 mars 1899.

På bevillningsutskottets vägnar:

H. CAVALLI.

Reservationer:

dels af herr friherre *von Schwerin;*

dels af herr *Fredholm*, hvilken afgifvit följande yttrande:

»Sedan den nya förordningen om beskattningen af hvitbetssockertillverkningen i riket år 1893 utfärdades, har frågan om hvitbetssockeraccisens nedsättning eller afskaffande nu för femte gången blifvit underställd Riksdagens pröfning. Särskildt har den af mig 1896 väckta frågan om accisens afskaffande hvarje år i motionsväg återkommit, och lika regelbundet har den blifvit af bevillningsutskottet afstyrkt. Äfven nu har utskottet afstyrkt den derom väckta motionen. Men äfven denna gång anser jag mig, i likhet med hvad jag alltid förut gjort, böra reservera mig mot utskottets beslut, hvartill jag finner så mycket större anledning, som den af mig förfäktade åsigten inom Andra Kammaren kring sig samlat en betydande minoritet.

Till stöd för den uppfattning, jag har om hvitbetssockeraccisens menliga verkningar, får jag åberopa hvad jag derom utförligt anfört såväl i min motion n:o 235 vid 1896 års riksdag, som i min reservation till bevillningsutskottets betänkande n:o 12 vid sistlidne riksdag. De skäl, jag i omnämnda skrifvelser anfört för sockeraccisens afskaffande, kunna i korthet sammanfattas deruti:

att accisen är för sockerfabrikationen menlig. Så länge accisen, på sätt nu sker, utgår i form af beskattning på råvaran, nödgas staten derigenom att, allt efter den vexlande sockerhalten i betorna, reglerande inverka vid beskattningen; en reglering, som icke kan annat än störande inverka på sockertillverkningens lugna utveckling. Hittills har visserligen denna reglering icke yttrat sig på annat sätt, än att skatten höjts, när sockerhalten i betorna ökats, men ännu torde icke denna höjning nått sitt maximum, och det är först då som olägenheterna af nu gällande beskattningsform blifva tydliga. Skattens utgående i form af materialskatt utgör vidare ett hinder för beviljandet af restitution af skatten vid utförsel af socker, emedan restitutionen svårligen skulle kunna så afpassas, att den icke medför en dold exportpremie. Skattens inbetalande på förhand medför naturligtvis för sockerfabrikanterna en betydlig ränteförlust, i synnerhet

när skatten uppgår till så betydande belopp som nu, och den omständigheten, att sockerfabrikanterna icke kunna påräkna restitution vid utförsel, kan komma att för dem medföra högst betänkliga påföljder de år, då öfverproduktion af socker eger rum;

att accisen för betodlarne medför ett lägre pris på betorna. Priset på dessa skulle ju, om accisen ej funnes, kunna utan att för sockerfabrikanterna medföra någon ekonomisk uppoffring höjas med det belopp, hvartill räntan på den inbetalda sockerskatten nu belöper sig. Dessförutom torde den sockerfabrikanterna nu åliggande skattskyldigheten i någon mån nödvändiggöra en nedsättning i betpriserna utöfver den, som betingas af ränteförlusten, eller i alla händelser kan denna skattskyldighet förebäras såsom anledning att göra en sådan nedsättning till en nödvändighet;

att accisen nödgar allmänheten att betala ett förhöjdt pris för sitt behof af socker. Prisförhöjningen är dubbelt så stor som det tullskydd, hvilket skulle vara behöfligt för att från konkurrensen med det inhemska sockret utestänga det utländska. I sin helhet verkar sockeraccisen på befolkningen lika betungande som spanmålstullarne, och detta utan att man för den förras behöflighet kan åberopa samma skäl, som för de senares, eller nödvändigheten af tullskydd;

att accisen är menlig för utvecklingen af landets näringskällor. Genom att densamma så högst betydligt fördyrar sockret omöjliggöres en uppblomstring af andra näringsgrenar, för hvilka sockret utgör råmaterial. Detta verkar skadligt icke blott på näringslifvet i dess helhet, utan alldeles särskildt på landets sockerindustri, hvilken derigenom hindras att nå hela den utveckling i produktion, hvartill förhållandena inom landet annars skulle sätta den i stånd;

att så länge accisen bibehålles Riksdagen aldrig skall blifva befriad från att sysselsätta sig med sockerfrågan, eller frågan huru sockeraccisen och dermed i samband stående tullrestitution skall efter som förhållandena ändras på bästa sätt regleras, så att hvarken staten på de utkräfda skattemedlen gör någon förlust eller sockerbruken någon ej afsedd vinst. Förutom det att frågan derom för hvarje gång den återkommer uppträder i en allt mera svårlöst form, skall sockerindustrien, så länge Riksdagen måste befatta sig med lagstiftning för densamma, aldrig blifva frigjord från statens förmynderskap, och derigenom förhindras den att i likhet med landets öfriga näringar utveckla sig efter sina förutsättningar såväl med afseende å lokala förhållanden som med hänsyn till ändrade konjunkturer.

De fördelar, som stå att vinna genom ett afskaffande af hvitbetssockeraccisen och en i samband dermed stående nedsättning af socker-

tullarne, äro sålunda för sockerindustrien, betodlarne, näringslifvet och allmänheten mångahanda och mycket afsevärda.

Dermed förenade olägenheter inskränka sig dertill, att om staten framdeles skulle för bestridandet af sina utgifter blifva i behof af den inkomst sockeraccisen nu lemnar, så skulle staten, om denna accis afskaffats, vara hänvisad till att uttaga den behöfliga skatten på annat sätt. Med hänsyn till skatternas rättvisa fördelning samhällets medlemmar emellan skulle en sådan reform i sjelfva verket icke vara någon olägenhet; ty många äro de beskattningsföremål, som bättre än socker egna sig att göras till skatteobjekt i ett på moderna principer bygdt skattesystem, hvartill kommer, att man då skulle kunna göra till en verklighet Riksdagens 1892 vid grundskatternas afskrifning uttalade mening att täcka derigenom uppstående brist genom direkta inkomst- och förmögenhetsskatter och icke genom indirekta konsumtionsskatter, allra minst å sådana förbrukningsartiklar, hvilka måste anses som nödvändighetsvaror. När man nu emellertid i strid mot denna Riksdagens uttalade mening kompenserat grundskatteafskrifningen med spanmålstullar, så vill det synas icke vara annat än den enklaste gärd af rättvisa, om man nu ville bereda den indirekt skattdragande befolkningen en sistnämnda tullar motsvarande lindring genom att afskaffa sockeraccisen.

På dem, som oaktadt alla skäl och bevis ändock hysa en dold farhåga, att landets sockerindustri skulle kunna taga någon skada genom sockeraccisens afskaffande och en i förhållande dertill gjord nedsättning i sockertullarne, torde en hänvisning till annorstädes existerande förhållanden verka mera öfvertygande. I sådant fall bör till vägledning för omdömet kunna tjena en kort framställning om sockerindustriens utveckling i Danmark, detta vårt grannland, som i afseende på klimat och jordmån på det närmaste öfverensstämmer med den sockerproducerande delen af vårt land.

Efter att en första betsockerfabrik på Langeland blifvit nedlagd, bildade de danska sockerraffinaderierna år 1872 det stora aktiebolaget »de danske Sukkerfabrikker» med ett kapital af 5 millioner kronor, af hvilket en stor del afsågs att användas till inhemsk betsockerfabrikation. Redan följande år anlade bolaget sin första sockerfabrik i Odense, och samtidigt utfärdades den 3 maj 1873 en »Lov om Beskatningen af indenlandsk Roesukker». I denna lag lades den färdiga produkten till grund för beskattningen, hvilken sattes så hög, att den icke medgaf något skydd åt den unga industrien. Något bättre blef förhållandet i det hänseendet genom de 1877 i lagen vidtagna ändringar, som nedsatte accisen 8 % under tullen. Sockertillverkningen uppgick detta oaktadt år 1878 icke till stort mer än år 1874 eller omkring 1,300 ton, men derefter utvecklade den sig alltjemt så, att

den 1880 uppgick till 2,500 ton vid 2 fabriker, 1890 till 22,000 ton vid 6 fabriker och 1897 till 48,300 ton vid 7 fabriker, hvilka tillsammans sysselsatte omkring 1,000 arbetare och i drifkraft använde 2,500 hästkrafter. Till jemförelse härmed må nämnas, att sockertillverkningen här i landet utgjorde 1878 602 ton, 1880 1,596 ton, 1890 57,123 ton och under året 1897 88,935 ton. Den i Danmark med betfrö besådda arealen uppgick 1896 till 13,000 har, som lemnade ungefär 290 deciton betor per har eller något mindre än hvad man här beräknar.

Den 1 oktober 1891 nedsattes såväl tull som accis utan att skyddet derför ökades. Tullen utgår nu med 12 öre pr kilogram för socker ljusare än n:o 18 af den holländska standarden och med 6 öre för socker som är mörkare (i motsvarande fall utgör tullen hos oss 33 öre och 23,5 öre). Accisen utgår i Danmark med $4\frac{1}{2}$ öre pr kilogram färdigt socker, så att tullskyddet icke blir mer än $1\frac{1}{2}$ öre per kilogram, under det att tullskyddet här, som rätteligen borde vara 11,75 öre, i verkligheten utgör 12,8 öre per kilogram.

Resultatet af den danska sockerlagstiftningen har ingalunda visat sig ogynsamt. I förhållande till landets folkmängd, $2\frac{1}{4}$ millioner, producerar Danmark mera socker än Sverige, och tillika eger rum en införsel af socker, som uppgår till hälften af det inom landet tillverkade. Af tillverkning och införsel tillsammans utföres en sjettedel, i hvilken utförsel inhemskt socker ingår med nära 4,700 ton, och detta utan all premie.

På grund af sockrets låga beskattning i Danmark är detta land näst England det mest sockerkonsumerande land i Europa, per individ räknadt. Denna konsumtion uppgick 1874 till 12,17 kilogram, 1880 till 13,84, 1890 till 18,35 och 1897 till 26,4. Motsvarande siffror för Sverige voro 1874 7,70, 1880 8,25 1890 13,08 och 1897 omkring 19. Den inkomst danska staten hade af sockeraccisen belöpte sig 1897 till 1,849,000 kronor.

Så ur alla synpunkter önskvärdt ett afskaffande af hvitbetssockeraccisen och en i samband dermed stående nedsättning af sockertullarna än kan vara, är en sådan reform likväl af en så stor ekonomisk betydelse för staten, sockerindustrien och befolkningen, att den svårligen kan med hopp om framgång vinna sin lösning, utan att regeringen deråt egnar en allvarlig uppmärksamhet och efter verkställd utredning af alla dithörande förhållanden för Riksdagen framlägger förslag om huruledes frågan i sin helhet skall lösas.

För min del kan jag derför icke instämma i det af motionären gjorda yrkande, utan får i stället med anledning af den väckta motionen hemställa:

att Riksdagen i skrifvelse till Konungen behagade anhålla, det täcktes Kongl. Maj:t låta utreda, huruvida hvitbetssockertillverkningsafgiften skulle kunna afskaffas samt sockertullarne i samband dermed sänkas till sådana belopp, att de bereda sockerindustrien ett tillräckligt, men väl afpassadt tullskydd, samt derom för Riksdagen framlägga förslag»;

dels ock af herrar *Swartling* och *E. Wijk*, hvilka instämt i den af herr Fredholm gjorda hemställan.

Härjemte hafva herrar grefve *Hamilton* och *Göransson* begärt få antecknadt, att de icke inom utskottet deltagit i behandlingen af förestående ärende.